

ST·OLAV

K A T O L S K T I D S S K R I F T

N R. 5

89. ÅRGANG

12. MARS

1 9 7 7

Pauli ord
om Paulus' ord

(SIDE 2)

Fem kvinner
om ordinasjon

(SIDE 6)

Pater Pire og
verdens samvittighet

(SIDE 8)

Pauli ord om Paulus' ord

Apostelen Paulus har alltid vært en sentral figur i kristendommens kjønnsrolledebatt — en trygg og solid støtte for dette mannsdominerte samfunn. Men — «kan man hevde at det som Paulus en gang skrev i et leilighetsskrift til en bestemt menighet (taushetsbudet til de korintiske kvinner), hundreder eller tusener av år senere kan anvendes som en forpliktende lov for hele kirken — til og med i en verden der kvinnen blant annet i kraft av Paulus' hevdelse av hennes religiøse jevnbyrdighet med mannen, har vunnet en helt ny stilling i samfunnet som Paulus ikke kunne drømme om.» (Lyder Brun: «Hvor Herrens ånd er, der er frihet», Oslo 1950) Ovennevnte sitat er hentet fra søster Mette Andrénsens foredrag om «Paulus og hans kvinnesyn», holdt i forbindelse med Dominikanernes Paulus-seminar. Etter å ha belyst de forskjellige utsagn i et kulturhistorisk perspektiv, tok hun for seg vår tids problematikk, og det avsnittet har redaksjonen, med forfatterens velvilje, fått lov til å trykke.

For vel en måned siden kom det et dokument fra Roma der Paven tar avstand fra tanken om å ordinere kvinner til prester i den katolske kirke. Det kan muligvis vekke forundring hos mange at man i det hele tatt tar spørsmålet opp fra katolsk hold, men det har i flere år pågått seriøs forskning på dette område. Den pavelige bibelkommisjons rapport (som egentlig ble offentliggjort ved en indiskresjon) i «National Catholic Documentary Service» i juli ifjor, kommer til det oppsiktsvekkende resultat at alle kommisjonens medlemmer stemte for at NT alene ikke

kunne være grunnlag for at det for all tid ikke skulle være mulig å ordinere kvinner. Mot 5 stemmer mente 12 at skripturære grunner alene ikke er tilstrekkelig for å utelukke kvinner fra prestedtjenesten. Om det er dette som har gitt Roma kalde føtter, skal være usagt, men det fastslås iallfall at Kirken «i troskap mot Herrens eksempel» ikke bemyndiger seg å ordinere kvinner til prester.

Vi kan ikke utelukke vår venn Paulus' utsagn i denne sammenheng, han har i stor grad vært bidragsyter til det kristne kvinnesyn også i negativ retning, men det er ikke de Pauli ord alene som er det største hinder. Tradisjonen er der, og den står sterkt i den katolske kirke.

Debatten her til lands har i vår norske statskirke vært stormfull nok på dette punkt især p.g.a. ulike bibelsyn og fortolkninger, og den er ikke slutt ennå. Det er ikke lenge siden kvinner fikk adgang til praktikum på MF, og mange av de kvinnelige prester vi har her i landet møter motstand selvom de aller fleste aksepteres stort sett.

Det vil være fristende å gi seg inn på dette emne også i katolsk sammenheng da siste ord neppe er sagt i denne sak, Romas forbud til tross. At de i det hele tatt kommer med forbud, er jo forsåvidt positivt, det viser at man tar saken alvorlig, noe som neppe ville forekommet bare få år tilbake. Dessuten fremholder dokumentet av alle krefter de døptes likhet (begge kjønn) fremfor Gud, og at

man innstendig ønsker at kvinnen skal finne sin plass (dog ikke mannens) i Kirken. Så blir da spørsmålet om vi med utgangspunkt hos Paulus og i samsvar med Kirkens tradisjon, kan finne grunnlag for andre tjenester enn de hun har adgang til i dag.

I de paulinske menigheter fungerte kvinner som diakonisser. Selvom mange vegrer seg endog for å gjeninnføre denne praksis — «gi man fingeren tar man lett heil hånden...» — er det et ubestridelig faktum at det kvinnelige diakonat kan forsvares såvel skripturært som tradisjonelt. Riktignok kan man hevde at i praksis utøver de katolske kvinner og ikke minst ordenssøstrene en rekke av de oppgaver urmenighetens diakonisser hadde ansvar for, dog uten noe bestemt mandat som de hadde det i oldkirken. Likeledes at prestemangelen som på flere steder er akutt (vi kan nevne Sør-Amerika) har fremtvunget «nødløsninger» dvs. er kommet av seg selv som svar på pastorale behov. Også her skulle vi være i samsvar med Paulus og den unge kirke der tjenestenes mangfoldighet vokste frem eftersom behovene var der. På dette område kan vi kanskje tillate oss å være litt mer karismatiske enn våre fast strukturerte kirkemodeller har gitt adgang til, og menn og kvinner på lik linje. Vår tjeneste går jo ut på det samme: «å bygge opp Kristi legeme» — å være Kirke. Som Paulus sier det: «hver enkelt av oss har fått seg tilmålt sin egen del av Kristi nådegaver... til noen å være apostler, til andre å være profeter, til andre evangelister, til atter andre hyrder og lærere — alt dette for å gjøre de hellige fullt skikket til sin oppgave, og således bygge opp Kristi legeme...» (Ef. 4, 7, 12f). Det dreier seg om gaver og ikke om kjønn, «det modne menneske» er like fullt kvinnen som mannen.

FRA BISPEDØMMET:

243 FLERE KATOLIKKER

Ved årsskiftet 1977 hadde Oslo Katolske Bispedømme 10 753 katolikker, hvorav 6 147 født i Norge, 4 606 i utlandet.

Ifjor på samme tid hadde bispedømmet 10 510 katolikker.

Man kan spørre om man ikke fratir Kirken noe av sin dynamisme ved ikke å la kvinner få adgang til embedene, og at det viser at Kirken atter en gang ligger langt bak ut for samfunnet utvikling. Vi lever ikke på Paulus' tid...! Og argumenter som at Kristus var mann og at man må ha en «naturlig likhet» med ham, at han bare utvalgte menn til apostel-kollegiet, eller p.g.a. de gammeltestamentlige forordninger om kvinnens urenhet osv., samt det som går på symbolikk og myter (jomfruen og skjøgen) — vel, etter mitt skjønn holder det ikke lenger.

I dag som på Paulus' tid er det én ting som teller, nemlig Evangeliets fremgang og forkyndelse. Men vår tid må trekke andre konsekvenser av hvordan budskapet skal formidles, fordi vår samtid ser helt annerledes på de interpersonelle forhold. Det dreier seg ikke om spørsmålet om emansipasjon i første rekke, ordet er i det hele tatt blitt svært så belastet, men likestilling er spørsmålet om menneskerett, og her kan vi trekke frem mange Pauli ord til vårt svar.

Sin jødiske bakgrunn og oppdragelse til tross, og tross hensyntagen til skikk og bruk, lar aldri Paulus dette gå på bekostning av det essensielle i det kristne budskap som er kjærlighetens budskap. «Den som lever i Kristus er en ny skapning. Det gamle er forbi, noe nytt er blitt til.» (2. Ko. 5, 17.)

Dette går ut over målestokk i tid og sted, men allikevel mener nok Paulus at den fulle likhet mellom mann og kvinne ikke kan bli til realitet før i Guds rike. Først når vi alle en gang er «i Herren» kommer skapelsens ordening og mening til sin fulle utfoldelse. Inntil det skjer, får kvinnene akseptere denne funksjonsforskjell eller underordning som en gyldig guddommelig ordening som skal råde mellom skapelsen og den kommende verden. Dette henger sammen med den bibelske tanke at Gud er ordens Gud og har innsatt forordninger for at menneskene lettere skal kunne leve

(Forts. side 5)

REDAKSJONELT:

PRESTEN

Erklæringen fra Kongregasjonen for troen om ordinasjon av kvinner forårsaker reaksjoner. De fleste retter seg mot kvinnesynet som ligger bak, eller mot argumentasjonen i erklæringen, som mange finner kritikkverdige.

Enkelte stemmer anbefaler at man benytter denne interessen for ordinasjon til å forsøke å tegne prestens identitet klarere. Hva er så i veien med prestens identitet? Er den ikke klar nok?

Trekk ved de katolske prestenes liv og rolle kan fortjene en fornyelse. For tiden er økonomi, lovverk og menighetenes forventninger med på å holde dem innenfor en snever ramme.

De såkalte sekular-prester — som ikke tilhører en prestekongregasjon eller orden — binder seg til et bispedømme allerede når de begynner teologi-studiet. Prinsipielt forblir de innen dette bispedømmet. Stillingene i menighetene blir ikke utlyst, man kan ikke søke dem. Man blir utnevnt av biskopen, i O.K.B. etter konsultasjon. Prestens økonomiske situasjon er slik, at de færreste har sitt eget hjem. De fleste bor i hus som tilhører bispedømmet eller menigheten. Her bor de alene eller sammen med kolleger, som de ikke har valgt.

Kirke-retten har forskrifter om hvor nær sognegeistligheten skal være sin sognekirke til enhver tid. Presten skal helst ikke være medlem av et politisk parti. Dessuten står der forskrifter om obligatorisk solibat.

I tillegg kommer så menighetens forventninger til sin prest. Han skal helst være talerør for det vedtatte i ethvert spørsmål, garant for at det man lærte i katekismen stadig er sant.

Kommer den katolske kirke samlet frem til at den trenger kvinner som gjør preste-tjeneste, vil kanskje de ordinerte kvinnene oppdage, at det var ikke frigjøring de oppnådde.

På den annen side ville kvinnelige prester muligens forandre prestens «identitet». «FATHER MCKENZIE, WRITING THE WORDS OF A SERMON THAT NO ONE WILL HEAR . . . OH, THE LONELY PEOPLE, WHERE DO THEY ALL BELONG?» lyder et par strofer i Beatles-balladen «Elanor Rigby». MOTHER McKenzie, hvis hun ligner Ibsens Nora, jordnær, trofast og i stand til å skrive falsk for å redde sin manns helse, ville kanskje ikke bli sittende inne i den trange sirkel som økonomi, jus og menighetens forventninger ville ha henne i.

Melder derimot et stort antall kvinner oppdratt til å være underdanige seg til prestatjeneste, vil det være til alles fordel at de venter til prestens arbeidsforhold og livsbetingelser er blitt bedre.

Da trykketiden er to uker, kommer reaksjoner på ett nummer av St. Olav ikke i det nærmest følgende nummer.

Neste nr.: Brev fra seks kvinner mot ordinasjon.

LITURGISKE NOTATER

ved frater Kjell Arild Pollestad o. p.

(Forts. fra forr. nummer)

Litt fastehistorie.

I de første århundrer av Kirkens historie ble fasten overholdt meget strengt. Bare ett måltid om dagen var tillatt, og dette skulle helst spises om kvelden. Kjøtt og fisk, og noen steder også egg og melkeprodukter, var forbudt. Fra det 9. årh. begynte en mildere praksis å gjøre seg gjeldende i den vestlige kirke. Tidspunktet for måltidet ble stadig skjøvet lenger frem, og på 1400-tallet var det vanlig også i klostrene å spise etter non. Dermed ble det nødvendig med et lite ekstramåltid utpå kvelden, og selv om det til å begynne med bare var tillatt å drikke, så utartet det allerede på 1200-tallet til et lite måltid (collatio). Gjennom hele middelalderen var det også tillatt å spise fisk. I 1966 fastslo den apostoliske konstitusjon «Pænitemini» at bare Askeonsdag og Langfredag skulle være obligatoriske fastedager i den katolske kirke. I den ortodokse kirke overholdes mange steder fremdeles den gamle fastepraksis.

I den vestlige kirke markeres fastens botskarakter sterkere i liturgien

enn tilfellet er i øst, f. eks. ved fiolette messeklær, og ved at Gloria og Alleluja utelates. Lenge har det vært en egen messe for hver dag i fasten, og på tross av visse forandringer i lesningene, så er messene i fastetiden blant de eldste i messeboken.

Vanligvis overholdes fasten som botstid ved at de troende avholder seg fra store festligheter, gir gaver til trengende, og bruker mer tid til bønn og religiøs fordypelse. I de senere år er det blitt lagt mer vekt på dette enn på rent fysisk faste.

En gammel formaning.

Fra Gammelnorsk homiliebok henter vi følgende lille avsnitt, som viser litt av ånden bak fasteforskriftenes strenge bokstav. (Oversettelsen er av Astrid Salvesen.):

«Det gagnar oss lite å plage vårt legeme med faste, dersom sinnet gleder seg ved usselt begjær, eller legemet ikke vokter seg for ulovlig lyst. Legemlig faste vil si å være avholdende når det gjelder mat, men åndelig faste vil si å vokte seg for synd...

Dersom vi lar gode gjerninger følge

fasten, helliggjør vi fasten, likesom Herren sa gjennom profeten: «Dette er den faste som jeg valgte, sa Herren: Bryt brødet ditt for den som sulter, før de ulykkelige og husløse inn i ditt hus og kle den nakne, når du ser ham.» Og det skal vi vite at dersom vi gir den maten til de fattige som vi gir avkall på for oss selv, da blir vår faste fullkommen og særlig behagelig for Gud. For den som gjemmer for sitt eget behov det han sparer ved å faste, han faster ikke for Gud, men heller for seg selv. Så skal vi også med gode gjerninger helliggjøre vår faste for Gud, slik at vi i denne fastetid kan bli så rensket fra synd at vi på den aller helligste påskedag blir verdige til å spise og drikke Vår Herre Jesu Kristi legeme og blod; så kan vi være med ham og han med oss per omnia sæcula sæculorum. Amen.»

Maria budskapsdag.

Maria og Josef er de eneste hellige som får lov til å bryte fastetiden. For Josefs vedkommende skjer dette 19. mars, mens engelens budskap til Maria feires 25. mars, nøyaktig et svingerskap før julaften. Etter konsilet betegnes denne festen som Herrens bebudelse (Annuntiatio Domini), mens Den norske kirke har beholdt den gamle betegnelsen. En preken av Proclus fra Konstantinopel antyder at denne festen ble feiret i den østlige kirke allerede ca. 430, mens den i vesten er bevitnet adskillig senere, og først på 700-tallet ble den feiret i hele Kirken.

Den hellige Josef.

Vi vet ikke annet om ham enn det som evangeliene beretter. Han var av Davids ætt, tømmermann av yrke, «en rettskaffen mann», og jomfru Marias trolovede. I tradisjonen fremstilles han ofte som ganske gammel, men intet i evangeliene tyder på annet enn at han var en vanlig ung mann. Vi

LITURGISK KALENDER

MARS:

13. 3. søndag i fasten. 2. Mos. 3, 1—8. 13—15; 1. Kor. 10, 1—6. 10—12; Luk. 13, 1—9.
14. Ferialdag. 2. Kong. 5, 1—15; Luk. 4, 24—30.
15. Ferial. Daniel 3, 25. 34—43; Matt. 18, 21—35.
16. Ferial. 5. Mos. 4, 1. 5—9; Matt. 5, 17—19.
17. Ferial. Jer. 7, 23—28; Luk. 11, 14—23.
18. Ferial. Hoseas 14, 2—10; Mark. 12, 28—34.
19. ST. JOSEF. 2. Sam. 7, 4—5. 12—14. 16; Rom. 4, 13. 16—18. 22; Matt. 1, 16. 18—21. 24; el. Luk. 2, 41—51.
20. 4. søndag i fasten. Josva 5, 9—12; 2. Kor. 5, 17—21; Luk. 15, 1—3. 11—32.
21. Ferial. Esaias 65, 17—21; Joh. 4, 43—54.
22. Ferial. Esek. 47, 1—9. 12; Joh. 5, 1—16.
23. Ferial. Esaias 49, 8—15; Joh. 5, 17—30.
24. Ferial. 2. Mos. 32, 7—14; Joh. 5, 31—47.
25. HERRENS BEBUDELSE (Maria budskapsdag). Esaias 7, 10—14; 8, 10; Hebr. 10, 4—10; Luk. 1, 26—38.
26. Ferial. Jer. 11, 18—20; Joh. 7, 40—53.

Pauli ord...

(Forts. fra side 3)

i samfunn med hverandre. Det gjelder altså ikke alene forholdet en person til en annen, men overfor en helhet, et fellesskap.

Her kan vi vel tillate oss å ta Paulus med en klype salt selv om vi er enige i prinsippet. Det er imidlertid Evangeliet som skal følges og ikke loven, selvom Kristus ikke er kommet for å oppheve loven, men for å oppfylle den. Imidlertid når det gjelder Paulus, kan vi skjønne at han var nødt til å gripe inn med generelle ordensregler når det f. eks. gjaldt menigheten i Korint. Og at kvinnene kanskje kunne trenge et aldri så lite hint om å holde tann, var nok sikkert på sin plass, dog ikke qua kvinner, men som uttrykk under gudstjenesten. Noen fortolkere vil ha det til at kvinnene hvasket og tisket seg imellom under gudstjenesten og at det er det ordet — *lalein* (tale) — går ut på. Men på den annen side kan vi ikke se at ordet er brukt i denne sammenheng andre steder. Andre mener at når det ikke sømmer seg for en kvinne å tale i en menighetssamling, var det fordi de pleide å stille spørsmål under gudstjenesten og at dette voldte uro. Derfor ble de bedt om å spørre sine menn hjemme.

En tredje tolkning tar ordet «*lalein*» som spesiell betegnelse for å preke, dvs. forkynne Skriften, undervise. Dette kan vi finne belegg for i flere andre skriftsteder. Men denne tolkning forutsetter at det allerede ca. år 55 da Paulus skrev brevet til menigheten i Korint, var gjennomført en strikt regulering av forholdet mellom de frie nådegaver og embedsfunksjonen. Bl.a. at prekenen, forkynnelsen, var klart adskilt fra profetien slik at kvinnene kunne tillates det

vet ikke når han døde, men det må ha vært før Jesu henrettelse (Jf. Joh. 19, 26—27). Josef-kulten synes å ha oppstått i Egypt, og bredte seg forholdsvis sent til vesten, hvor den dog ble meget populær.

siste, men altså ikke det første. Denne distinksjon synes lite sannsynlig på et så tidlig tidspunkt i Kirkens historie.

Hvilket syn sitter vi så igjen med når det gjelder Paulus? Er han fremdeles så aggressiv og kategorisk som vi har kunnet få inntrykk av? Grunnlaget for det hele er jo egentlig ikke Paulus og hans kvinnesyn, men Kristus og hans menneskesyn. Uten det er både Pauli ord og våre egne forkastelige. Mann og kvinne er vi kalt til frihet i Kristus. «Når det gjelder kvinnen, har hun for Jesus ikke sin identitet i forhold til mannen innenfor en bestemt hierarkisk struktur, hun er menneske med egenverdi. Bare én form for underordning finnes: Underordningen under Gud — ene og alene.» (Jacob Jervell.)

Det er også dette vi må konsentrere oss om idag. Jesu budskap er

entydig, og det Paulus har uttalt som sentralt i evangeliet er like klart. Her fremsettes det ikke noe prinsipielt utsagn om forskjell og underordning kjønnene imellom, men at vi som døpte er ett i Kristus. Dette gir oss ikke noe svar på om vi i den katolske kirke skal få kvinnelige prester eller ikke, men det gir oss svar på at kvinne som mann har ansvar for og oppgave til på like fot å arbeide for Guds rikes vekst på jorden. På hvilken måte får vi da selv — under Åndens ledelse — avgjøre i historiens skiftende situasjoner.

Og, at en kritisk vurdering av Paulus må være et incitament til stadig å revurdere og revidere kvinnens stilling i våre menigheter, burde være klart. Om vi ikke akkurat klarer å komme frem til konklusjonen at mannen er en avglans av kvinnen, så kan vi iallfall ta bort litt av glansen av Paulus' rykte som kvinnehater.

Anglikaneren Victoria Hatch etter sin ordinasjon 15. januar 1977 i Los Angeles.

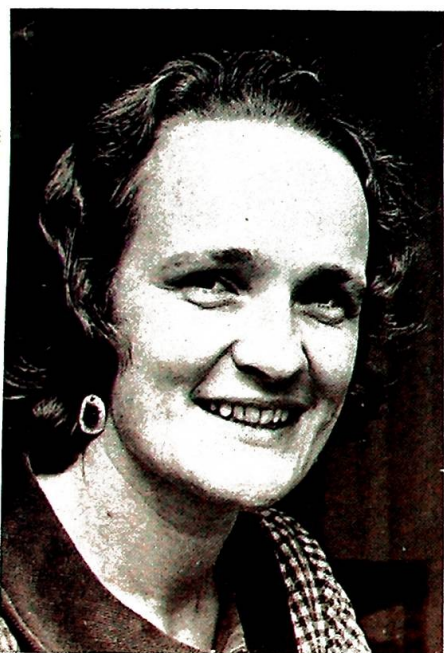

FEM KVINNER OM ORDINASJON

Allerede forrige nummer brakte kommentarer til Erklæringen om ordinasjon av kvinner (nr. 4, «Brev» og «Av pressen»). St. Olav har spurt noen kvinner — alle katolikker — hva de mener om erklæringen.

Veterinær Bergljot Børresen:

Pavelige uttalelser må man jo leve med. Denne siste forbauser meg ikke. Men argumentasjonen er så foreldet, at man kan ikke vente at noen skal ta den alvorlig. Likevel synes jeg erklæringen er alvorlig fordi den betyr et tilbakeslag for kvinnes arbeid for å få virkelig ansvar i menighetene.

Bergljot Børresen:
Alvorlig.

Anne-Lise Resser, Skien, er timelærer i psykologi ved sykepleierskoler.

— Kvinner kan naturligvis ordineres. Personlig har jeg likevel ikke noe sterkt ønske om å se kvinnelige prester. Det er kanskje fordi jeg tenker ut fra meg selv. Mange kvinner ville ikke ha den psykiske styrke til å fylle prestens oppgave. Kvinner blir ikke så lett ferdige med tingene. De går dy-

pere. De kan ikke gå fra jobben etter arbeidstid og glemme. Det vanskelige de har møtt i sitt arbeid fortsetter å arbeide i dem.

— Når jeg tenker meg om, finner jeg at dette vel ikke er eget for kvinner. Jeg kjenner mange menn som heller ikke burde være prester. Og jeg kjenner kvinner, blant andre mange søstre, som godt kunne være prester, som allerede nå påtar seg sjelesorg og alt det vanskelige det fører med seg.

— Det dreier seg til syvende og sist ikke om biologisk utrustning, men om nådegaver som ikke er alle gitt. Noen kvinner har fått disse nådegavene, og kunne også godt ordineres. Men for meg dreier det seg i alle fall om et mangfold av tjenester innen kirken. Derfor er spørsmålet om ordinasjon av kvinner ikke så forferdelig viktig for meg. Derimot er spørsmålet om sognegeistlighetens livsvilkår viktig. Hvis du spør meg om det en annen gang, kan jeg si en hel del!

Søster Else-Britt Nilsen O.P.

har studert sosiologi ved Universitetet i Oslo.

— Erklæringen er egentlig ikke overraskende, for Paul VI har ved flere anledninger avvist tanken om ordinasjon av kvinner. For meg viser den ett av problemene ved å være en verdenskirke. En kultur kan være moden for en forandring som andre kulturer ennå ikke er forberedt på. Vi kan følgelig ikke utelukke at katolikker som lever under andre forhold enn oss, vil være meget glade og takknemlige over denne erklæringen! . . .

— Den greske og russiske kirke er

spesielt lite forberedt på å ordinere kvinner?

— Ja hadde erklæringen nøydt seg med å si at hensyn til den ortodokse kirke er grunnen til at vår kirke for tiden ikke vil ordinere kvinner, ville man lettere ha forstått. Personlig kunne jeg tenke meg lokale løsninger, at vår kirke fikk kvinnelige prester i de land hvor de kristne ønsker det. Slik presterollen er idag, er det likevel kanskje ikke det gunstigste tidspunkt å ordinere kvinner på. Både spørsmålet om det obligatoriske sølibat og om hva det permanente diakonat vil føre til av forandringer, bør avklares først.

— Har du inntrykk av at katolsk tradisjon er kvinnefiendtlig?

— Det avhenger av hvor man ser. Innen klostervesenet har kvinnen vært mye friere enn i samfunnet generelt. Den hellige Birgitta grunnla en orden for både kvinner og menn og ble deres «mor». Man vet at det i Spania fantes et cistercienser-kloster hvor abbedissen ikke bare var åndelig veileder for nonnene, men også hørte skriftemål og ga absolusjon. Det vakte bestyrtelse da dette ble oppdaget, men for søstrene følt det altså naturlig. Mannlig arbeidshjelp i klostrene avga i enkelte tilfeller løfter som legbrødre til abbedissen, vet man også.

— Du var på en kongress om kvinnelige prester i Belgia?

— Det var «Pro Mundi Vita» som

Anne-Lise Resser:
Ikke noe sterkt ønske.

Sr. Eide-Eli Nilsen:
Lokale leeninger

holdt en økumenisk konferanse om kvinner og menn som partnere i kristne fellesskap. Der var det enighet om at det ikke finnes noe teologisk i veien for å ordinere kvinner. En fraksjon på kongressen var riktig «militant» og foreslo «kirkelig ulydighet» for å få gjennomført dette.

Søster Marit Brinkmann

arbeider heltid i Sankt Hallvard menighet i Oslo og gjør mye av det arbeid som sognegeistligheten gjør i andre menigheter.

— Hvordan reagerer du på erklæringen om ordinasjon av kvinner, søster Marit?

— Jeg reagerte ikke positivt i første omgang. Men så tenkte jeg at vi får ta tiden til hjelp. Det forandrer seg nok. Det har vi sett før i kirken. Dessuten har kvinner allerede en masse oppgaver i kirken. Deres område er omfattende og stort fra før. Selv om hun ikke kan være liturg, kan hun preke.

— Har hun lov til det idag?

— Ja, hvis hun har teologisk utdannelse kan hun preke i messen. Slik er det i alle fall i noen tyske bispedømmer. Dessuten har kvinner adgang til hele området katekese som

retter seg til barn og voksne, og annet pastoralt arbeid. I Brasil f. eks. er mange søstre ledere av basismenigheter.

— Men når de er ledere for menigheter, må det vel være spesielt merkelig at de ikke også kan presidere messen?

— Det kan være. Og jeg mener også, at hvis det er så, at menighetene på grunn av prestemangelen ikke får motta sakramentene, slik tilfellet kan være i Brasil, da skulle spørsmålet om å ordinere kvinner bli tatt opp til ny og alvorlig vurdering. Saken kan sikkert sees fra flere sider.

Cand. philol. Liv Blikrud

underviser i norsk litteratur ved Universitetet i Oslo.

— Jeg har ikke fått lese teksten i erklæringen, men jeg kjenner litt til innholdet. Det er dypt nedslående å være vitne til at Kirken nok en gang slår til lyd for en slags anti-feminisme. «Kongregasjonen for troen» ønsker tydeligvis å kneble all videre debatt om kvinnelige prester. Vi orker ikke å høre om vår rike egenart qua kvinner, dvs. som mødre eller noe annet patetisk og oppofrende, så lenge vi fra kirkelig hold ikke blir tatt alvorlig som fullt utrustede mennesker.

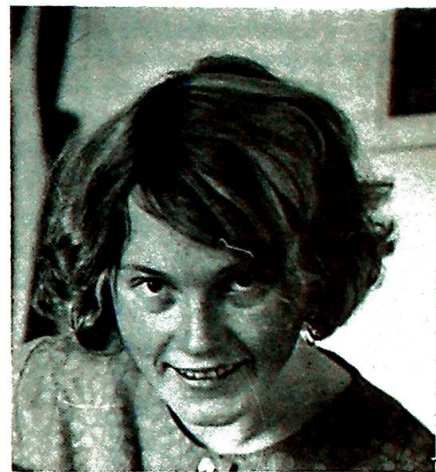
De av oss som i de siste 8—10 år har vært opptatt av debatten og forsk-

Sr. Marit Brinkmann:
Forandrer seg nok.

ningen omkring kvinneproblemer føler dette siste romerske utspill som et skudd for baugen. Vi skal ihvertfall ikke få det lettere med vår selvforståelse etter dette!

Det synes meg et paradoks at det skal gjelde helt andre lover for kvinner i Kirken enn for kvinner i samfunnet. Da Jesus bare valgte mannlige apostler, fulgte han en samfunnskonvensjon. Det er etter min me-

Liv Blikrud:
Dypt nedslående.

ning naivt uhistorisk å beklage dette. Vår Herre gjorde så godt han kunne, også for kvinnene. Men når Kirken i dag stenger kvinnene ute fra prestegjæringen, handler den på tvers av den sosiale og politiske kontekst den befinner seg i.

Argumentasjonen «Kongregasjonen» ellers fører virker hul og lite overbevisende. Et hovedsynspunkt er at *mannen* Jesus innstiftet nadverden. Er det for å skape et identifikasjonsgrunnlag at Kirken bare vil tillate mannlige prester? For å oppnå en «pedagogisk» effekt? Man kan spørre seg om hvor viktig dette virkemidlet er sett i forhold til Kirkens situasjon i dag.

Et tankekors for meg er likeledes dette at kjønnsaspektet skal tillegges noen som helst betydning, så lenge prestene lever i sølibat. Sølibatet ville vel eventuelt også gjelde kvinnelige prester. Er det et menstruasjonstabu som spøker i bakgrunnen? Eller er det noe med kvinnens sjel, eller en

(Forts. side 13)

Pater Pire og verdens samvittighet

I anledning det danske flyktningear 1976 har St. Ansgars Forlag sendt ut en bok av Bent Østergaard: *PATER DOMINIQUE PIRE OG VERDENS SAMVITTIGHET*, som også fortjener norske leseres oppmerksomhet. Da pater Pire i 1958 ble tildelt Nobelprisen, var det nettopp for sin innsats for flyktninger — nærmere bestemt de såkalte «minusflyktningene», som var blitt tilbake i europeiske leire etter annen verdenskrig, fordi alder, sykdom eller mangel på utdanning gjorde det umulig for dem å få seg et nytt fedreland. Ved bl. a. sine hjem for eldre og sine Europalandsbyer, fikk pater Pire gitt en ny sjanse til mennesker, som ifølge ham selv, «hadde sittet på sin bagasje i 15 år og ventet på et tog som aldri kom.»

Nobelprisen ga ham anledning til å kaste seg ut i nye oppgaver. Han bygget et studiesenter i Belgia (kalt «Fredsuniversitetet») hvor unge mennesker fra alle kanter av verden kommer sammen for å drøfte fredsspørsmål. Han engasjerte seg i u-landsprosjekt i det daværende Øst-Pakistan og i India, samt i fadderskapsaksjoner til fordel for afrikanske flyktninger fra Rwanda. Idag — åtte år etter hans død — videreføres hans virksomhet av trofaste medarbeidere i Huy, Belgia, som alle bygger på pater Pires grunnleggende idé: at arbeidet for fred og avskaffelse av nød bør være et personlig anliggende for den enkelte, og ikke en problematikk som overlates til statsmenn.

Pater Pires organisasjon, «Le Coeur Ouvert sur le Monde», ser det som en

viktig oppgave å konsentrere seg om de fredsspørsmål som pater Pire ble stadig mer opptatt av. I sin bok presiserer Østergaard at pater Pire i første rekke var en handlingens mann og at den «filosofi» han etter hvert utviklet var jordnær, for som han sa: «Idéer interesserer og begeistrer meg kun i den utstrekning de direkte angår mennesket.» Den «broderlige dialog» som pater Pire stadig vendte tilbake til, er ingen høytflyvende filosofi, men snarere en skole i toleranse. Han kom tidlig i livet til den overbevisning at «grensen mellom godt og ondt løper gjennom hvert eneste menneskes hjerte», og at ingen kan gjøre krav på å ha sannheten og retten på sin side. Den eneste farbare vei mot fred er at menneskene godtar hverandres forskjeller — de være seg av politisk, religiøs eller kulturell art — og ved dette lærer det riktige i Saint-Exupéry's ord: «Er jeg forskjellig fra deg, skader jeg deg så langt fra — tvertimot, jeg beriker deg.» At mennesker av ulik overbevisning arbeider sammen mot et felles, fruktbart mål, er et viktig skritt mot fred, fordi den felles oppgave forener dem som tenker forskjellig og lærer dem å respektere hverandre. Bare gjennom toleranse kan man virkelig gjøre den fred som er «mer enn at kanonene tier».

Alt dette er kjente tanker, og Bent Østergaard bringer neppe mye nytt til dem som allerede kjenner pater

En ikke helt ukjent sveitsisk humanist, Edmond Kaiser (stifteren av den humanitære organisasjonen Terre des homes), ble for noen år siden anklaget av marxist-leninister for å bedrive «lappverk» med sin humanisme. Kaiser svarte omtrent slik:

Dersom jeg er vitne til en påkjørsel i et dårlig regulert gatekryss, gjør jeg øyeblikkelig hva jeg kan for å forhindre at den forulykkede blør ihjel. Jeg tilkaller ambulanse og prøver best mulig å lindre smerte. Jeg springer altså ikke opp til samferdselsministeren for å be ham fjerne trafikkfellen. Muligens bør jeg gjøre det etterpå. — Dette fortalt for å forklare min innstilling til en del av Lis Thorbjørnsens siste bok: *Kristendom og socialisme*. Boken er et flengende anklageskrift mot den etablerte kirke og i like måte en kjærlighetserklæring til den kirke som kjemper (ofte bokstavelig talt) på de svakestes side. Men altså først: Jeg kan ikke være annet enn betinget enig med forfatteren når hun anklager f.eks. Moder Teresa for å «lappe på det bestående». Her gjør Lis Thorbjørnsen seg til talskvinne for nettopp det kjærlighetsløse i marxismen som hun ellers advarer mot. De samme synspunkter gjør hun gjeldende både for abbé Pierre, Pater Pire og Albert Schweizer.

Lis Thorbjørnsen lengter etter de politisk aktive kristne. At kristendommen er en form for radikal poli-

Pire godt. Men med sin lett tilgjengelige bok gir Østergaard en klar og interessant fremstilling av pater Pires liv, hans vidstrakte virksomhet og de idéene som var bestemmende for hans arbeid. Han skulle ved dette interessere lesere som kanskje kjenner pater Pire av omtale, men som ønsker å få vite mer om en mann som viet seg til fredens og nestekjærlighetens tjeneste, fordi han så at «menneskene bygger for mange murer og for få broer».

Bent Østergaard:

Pater Dominique Pire og verdens samvittighet.

Sankt Ansgar - 1976.

Kristendom og kapitalisme

tisk stillingtagen, er hun ikke et øyeblikk i tvil om, og hun citerer Camillo Torres for å underbygge sin påstand: «Nestekjærligheten må først realiseres. Vi må gi de sultne brød, kle de nakne — og dette må gjøres gjennom den politiske kamp».

Lis Thorbjørnsens bok er en vekker — og det er gledelig at den er skrevet av en katolsk skandinaver. Vi som ofte blir beskyldt — ofte med rette — for å være religiøse etikettere som i vår opphøyde diaspora kjæler med vår religion. For oss er denne boken viktig og vel er den helst skrevet for oss. Vi som er stolte over at Pater Pire fikk Nobelprisen, at Moder Teresa er kandidat til samme utmerkelse. Vi ser i disse representanter for den barmhjertige kirke — for det vi ofte kaller «kristendom i praksis». Og bra og riktig synes jeg det er. Men den stridende kirke, den for oss velmenende og veldedige skandinaver så krevende kirke, har vi en tendens til å fortrenge den? Er den oss for ubehagelig? — Lis Thorbjørnsen skåner oss ikke: Fra Savonarolas død på bålet i Firenze i 1498 til Camillo Torres martyrdød i Colombia i 1966 bringer hun en kavalkade over kristenhetens svik mot kjærlighetens kategoriske imperativ.

Det stikker i oss det der. Det stikker enda verre når hun med Helder Camara sier: «Med oss, uten oss eller mot oss blir menneskenes øyne åpnet, og så langt det er opp til meg vil jeg ikke tåle at verden, når den åpner øynene, får det inntrykk at de kristne har forrådt evangeliet».

Og forråde evangeliet gjør man, ifølge Lis Thorbjørnsen (og tusener katolikker i Latin-Amerika, Syd-Europa, Asia) når man forneker at det mennesket som kjemper (ofte med våpen i hånd) for rettferdig og daglig

brød, er min bror i Kristus. Og at vi har å kjempe ved hans side — i solidaritet, som bare er et annet ord for kjærlighet. Hun mener faktisk at verdens nød er skapt og skapes av noen få som utbytter de mange — en stadig mer påtrengende påstand som det nok skal være vanskelig å finne motargumenter til.

«Vi har vennet oss til kapitalismen» sier hun i kapittelet «Kristendom og marxisme» og fortsetter «så meget at det spørsmål den kristne bekymret stiller seg er: Hvordan kan man være kristen og socialist? Mens det ikke blir spurt: Hvordan kan man være kristen og kapitalist?»

Nå vil jeg nok ta det forbehold at Lis Thorbjørnsen i sin iver kanskje heller støter bort enn overbeviser når hun bombastisk roper ut fra sin minaret at «Det er én revolusjon og Marx er dens profet». I en bok som vel må sies å være ment som et vekkerop for

Lis Thorbjørnsen:
Moder Theresa lapper på det bestående.

halvlunkne katolske sosialister, er en slik formulering i beste fall lite i tråd med Maos idéer om å arbeide innenfra. Boken er dessverre belastet med en del slike postulater. Men har man evne til å tenke solidarisk (og å sette likhetstegn mellom solidaritet og kjærlighet) da er boken en vekker. Den gir dessuten en utmerket innføring i den kamp en stadig større del av våre kristne søstre og brødre fører i dag. Boken bør bli nødvendig lesning for enhver våken katolikk.

Lis Thorbjørnsen:
Kristendom og socialisme.
København, Aros Forlag, 1976.

LEIRTEMA: Å FORMIDLE TROEN TIL BARN

I tiden 17.—23. juli arrangeres en leir for voksne og barn på Mariaholm skolesenter i Østfold. Voksne deltagere vil kunne høre et foredrag daglig og være med i frivillig gruppearbeid om trosformidling. Blant de emnene som tenkes drøftet er:

— Kan vi formidle vår tro til barn?

— Hvordan kan vi som kristne vitne om vår tro i det miljø vi lever i?

— Kan vi gjøre menigheten til et livsmiljø for vår tro? Kan menigheten bli et tegn til tro for andre?

— Hvilke faktorer bidrar til avkristningen i samfunnet? Er sekulariseringen en trussel eller en positiv utfordring til vår tro?

Barna vil ha sitt eget program, dessuten vil barn og voksne ha aktiviteter felles. Deltagerne vil også få rikelig tid til egen disposisjon.

Nærmere opplysninger om pris, påmelding etc. vil komme i annonser i «Broen» og i en egen brosjyre, som fåes tilsendt på oppfordring av f. Per Klingberg, Boks 50 36, Oslo 3.

Arrangører er Kirsti-Mette Bergstrøm, f. Ellert Dahl, f. Per Klingberg og Helge-Erik Solberg, etter oppdrag fra Arbeidsutvalget for Voksenopplæring i Oslo Katolske Bispedømme.

Kirken og frigjøringen i Rhodesia

Kirkene har spilt en stor rolle for framveksten av frigjøringsbevegelsen i Rhodesia. Særlig kirkenes skolearbeid, helsearbeid og arbeidet med de innfødte språkene har betydd mye for presset for frigjøring. Fremdeles utfører misjonene 50 % av helsearbeidet blant de svarte. Misjonærene har gjort sitt til at stammespråkene er blitt skriftspråk. De fleste nasjonalistlederne har bakgrunn fra kirkenes skoler, og mange av dem er aktive kristne. Ndabanangi Sithole er kongregasjonistprest, Joshua Nkomo har vært metodistisk legpredikant og Abel Muzorewa er metodistisk biskop.

Dette kom fram i pastor Kåre Erikssons foredrag om «Kirken og frigjøringen i Rhodesia» i Trondheim under den økumeniske bønneuken. Eriksson har vært misjonær for metodistkirken i Rhodesia i 27 år, og har i en årrekke vært biskop Muzorewas høyre hånd, inntil han i fjor ble nektet innreise etter en ferie i Norge.

Motstanden fra kirkene har vært med på å hindre regjeringen i å gjennomføre en rekke lover som går i retning av apartheid. Særlig den katolske kirke (med ca. 570.000 medlemmer), metodistkirkene (drøyt 100.000) og den anglikanske kirke har vært ubøyelige. Det er forskjellig grad av motstand i de ulike kirkene, regjeringen møter ikke så sterk kritikk fra kirker som har mange hvite medlemmer.

De katolske biskopene har vært svært frittalende og har ikke vært bundet av hva de hvite i deres kirke sier og mener. Den katolske avisen *Moto* (= ild) var inntil den ble stop-

pet afrikanernes fremste talerør, ved siden av metodistenes noe mindre Umbowo (= vitne). Den katolske kirkes «Kommissjon for rettferdighet og fred) gjør et svært viktig arbeid i kampen for de innfødtes rettigheter. Den har en enestående god oversikt over regjeringens overgrep, og har heltidsansatte advokater til å hjelpe arresterte afrikanere. Biskop Donald Lamont, kommisjonens formann, har

lenge vært til bry for regjeringen, og er nylig blitt utvist.

Metodistenes arbeid har også vært av stor betydning. Metodistiske prester og prestestuderende er med sine stadige demonstrasjoner og skarpe uttalelser til konstant irritasjon for regjeringen. Flere prester sitter idag arrestert på grunn av sin virksomhet. I spissen for metodistenes motstand står biskop Muzorewa, som også har stor tillit langt utenfor metodistenes rekke. Han begrunner sitt engasjement slik: «For meg var dette et kors jeg måtte ta opp av hensyn til mitt folk, hvor 6 mill. svarte har 16 representanter i parlamentet, mens

250.000 hvite har 50 — og hvor hvite arbeidere tjener fem ganger så meget som svarte for likt arbeid».

De siste månedene har vist hvor splittet de afrikanske nasjonalistene står. Den marxistisk orienterte geriljaen har trådt stadig mer i forgrunnen, anført av Nkomo og fremfor alt av katolikken Robert Mugabe. Det kan diskuteres om det er Mugabe som leder geriljaen, eller om det er geriljaen som leder Mugabe. Muzorewa har ingen gerilja til sin disposisjon, og det kan se ut som om han er blitt manøvrert ut over sidelinjen. Det er uten tvil biskop Muzorewa som har bredest støtte fra folket i Rhodesia; ved frie valg ville han utvilsomt bli valgt til den framtidige Zimbabwes leder. Men det som det blir et militært oppgjør, vil han ha små sjanser i konkurransen mot visse østlige stormakters favoritter.

Kirkene ser med stor bekymring på denne utviklingen. I november 1976 ble tidligere biskop av Bulawayo Adolph Schmitt drept av geriljaen — muligens av en gerilja-mann som opererte helt på egen hånd. Nå i februar ble 8 misjonærer — 4 jesuitter og 4 dominikanerinner masakrert på en misjonsstasjon av ZANU-geriljaen, og det er en hendelse som ikke så lett kan bortforklares som en arbeidsulykke.

Geriljaen er ikke innbyrdes samlet, og ting tyder på at det kan komme til kamp mellom de forskjellige fraksjonene etter at Smith-regimet er ute av bildet og Rhodesias fremtid skal avgjøres, jfr. Angola.

Erfaringer fra andre afrikanske land viser at frigjøring ikke bare er et spørsmål om hudfarge. En rekke svarte afrikanske stater har utviklet seg til radikale terrorregimer og undertrykkelsesregimer — Uganda, Sentralafrika, Ekvatorialguinea, Benin og Zaire, bare for å nevne noen av de verste.

At det hvite mindretallsregimet i Rhodesia før eller siden vil falle, synes klart. Smiths overgrep og grusomheter bare fremskynder frigjøringskampen. Det store spørsmålet for

(Forts. side 14)

SPØRRESPALTEN

Ved frater Kjell Arild Pollestad o. p.

NATTVERDEN ENDA EN GANG

Jeg leste Deres svar om nattverden i St. Olav nr. 2. Jeg synes likevel at det ville vært klarere hvis innstiftelsesordene hadde vært «Mitt legeme er i dette». Som det nå står, — «Dette er mitt legeme», minner det mye om kannibalisme. Jeg har en luthersk venninne som gjerne ville gå til nattverd i sin egen kirke, men hun kan ikke på grunn av «Dette er mitt legeme». På norsk er «et legeme» helt konkret, og har fem fingre, etc. Og slik er vel ikke Herren til stede i nattverden?

Leser i Bærum.

Hvordan Herren er til stede i nattverden, vet ingen. Kirken har alltid understreket at dette er et mysterium. Enten vi sier «Dette er mitt legeme» eller «Mitt legeme er i dette», så forblir det like «uklart» for vår forstand. Hvordan vi enn søker å uttrykke mysteriet, så makter vi aldri å fatte at brødet og vinen forvandles til Kristi legemlige nærvær.

Men dette betyr ikke at det ene uttrykk er like godt som det annet. Det som skjer i messens offerhandling har nemlig sin grunn i en «innstiftelse» som Herren beseglet med sin død og oppstandelse. Derfor må Kirken ydmykt og undrende gjøre det Herren selv gjorde og si det Herren selv sa, for av seg selv kan den ikke gjøre annet enn å bære frem gavene.

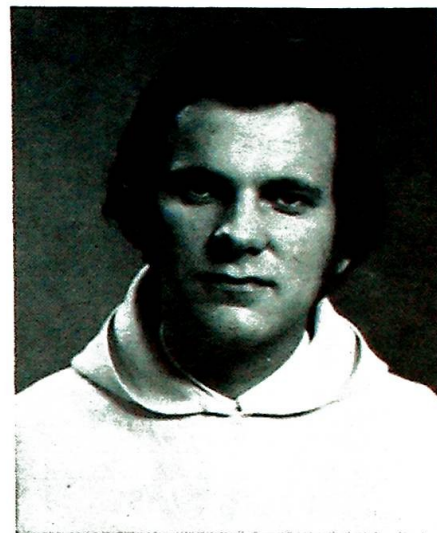
Det eldste vidnesbyrd om innstiftelsesordene finner vi i Paulus' første brev til korintierne (11,24-25). Dette brevet er skrevet på 50-tallet, altså bare ca. 20 år etter Jesu død. Paulus understreker også at dette er noe han har mottatt: «For jeg har selv mottatt fra Herren dette som jeg har bragt videre til dere, at i den natt da

vår Herre Jesus ble forrådt, tok han brødet» . . . Det dreier seg altså her om en overlevering, en tradisjon. Paulus bringer videre i skriftlig form noe han selv har mottatt. Ellers finner vi innstiftelsesordene i Matt. 26,26; Mark 14,22; Luk. 22,19. Og hos Johannes finner vi de sterke ordene i 6,54: «Den som spiser mitt legeme og drikker mitt blod, han får evig liv, og ham vil jeg oppreise på den ytterste dag».

De bemerker at på norsk er «lege- me» et svært konkret ord. Det samme er tilfelle med det greske «soma»; det er så konkret at man like gjerne kunne oversette med «kropp».

Helt fra Kirkens første tid har nattverden vakt anstøt, og beskyldningen om kannibalisme går meget langt tilbake. Forfatteren Fronto fra Circa, som levde på 100-tallet, vet å fortelle at de kristne under sin gudstjeneste dreper et barn som er dekket av mel. Han skriver: «De slurper i seg blodet fra barnet, og dets lemmer slåss de om og deler dem seg imellom. Det er ved den slags offer at de styrker pakten seg imellom. . . Den slags seremonier er forferdeligere enn all annen helligbrøde». Grunnen til at slike forestillinger kunne bre seg er trolig at i oldkirken måtte alle udøpte forlate kirken før nattverden, en praksis som det fremdeles finnes en rest av i den ortodokse liturgi, når diakonen før trosbekjennelsen roper: «Dørene, dørene». De skulle stenges for alle som ikke var døpt.

Men talen om kannibalisme forstummet ikke selv etter at Kirkens dører forlengst var blitt åpnet. Arnulf Øverland har som bekjent holdt et berømt foredrag med tittelen «Kristendommen, den tiende landeplage». Han begynner med et kort resymé av inn-

holdet i den kristne tro, slik det tar seg ut når det sees «utenfra». Om sakramentene sier han: *Men ennå er vi på langt nær frelst. Først må vi dyppes i vann i den hellige «tre-enighets» navn, det vil si navnet på de tre guder, som nu er en gud. 3=1.*

Jeg sier vann; men det er ikke så enkelt. I Luthers katekismus, som den dag i dag brukes på skolen, står der: «Dåpen er ikke bare almindelig vann; men den er vann, som er innsluttet i Guds befaling og forenet med Guds ord».

Hvad dette betyr, kan ikke noe levende menneske begripe; men barnene er forpliktet til å forstå det!

Siden skal vi ete Guds legeme og drikke hans blod.

Denne vemmelige, kanibalske magi praktiseres den dag i dag. Men kan man bekvemme sig til å delta i den, da er man frelst».

Vårt hjemlige kristenfolk ropte på politi og rettsvesen da disse ord ble uttalt. Kanskje våget de ikke innrømme for seg selv at sett fra et visst synspunkt er ovenstående sitat så sant som det er sagt. Uten tro er vannet bare vann, brødet bare brød, og de hellige handlinger den rene magi. Kristendommen er anstøtelig, og jeg våger den påstand at, muligens bortsett fra nevnte katekismus, dreier det seg hos Øverland om et «sant anstøt». Han skjener på de sentrale sannheter, som «ikke er oppkommet i noe menneskes hjerte».

GUDSTJENESTER I HELGENE		Stille messe	Høy- messe
OSLO: <i>St. Olavs domkirke</i>	lörd.: 19.00 sønd.: 9.30 19.00	—	11.00
Akersveien 1 tlf. 20 72 26 - 20 72 44			—
<i>St. Hallvard kirke, Fransiskanerne,</i> Enerhauggt. 4, tlf. 67 23 83	8.35	11.00	—
<i>St. Dominikus kirke, Dominikanerne,</i> Neuberggaten 15, tlf. 55 07 71	9.00 18.30	11.00	—
<i>Vår Frue Villars kapell, Montebello,</i> Ullernchausséen 52, tlf. 55 81 21	9.00	—	
<i>Grefsen kapell, Glads vei 23, tlf. 212355</i>	9.00	11.00	
<i>Lunden kloster, Øvre Lunden, tlf. 212587</i>			9.30
ARENDAL: <i>St. Franciskus kirke,</i>	lörd.: 18.30 sønd.: 8.00	11.00	
Tyholmen, tlf. 22 209			
BERGEN: <i>St. Paul kirke,</i>	lörd.: 19.00 sønd.: 11.00		
Christiesgt. 16, tlf. 21 54 10			
<i>Vår Frue Kirke, Helleveien</i>	9.30		
<i>Florida kapell</i>	19.00		
DRAMMEN: <i>St. Laurentius kirke,</i> Cappelensgt. 1, tlf. 83 20 19	8.30	10.30	
FREDRIKSTAD: <i>St. Birgitta kirke,</i> Kongensgt. 9, tlf. 11 438	9.00	11.00	
HALDEN: <i>St. Peters kirke,</i> Kristian V's pl. 1, tlf. 81 168	9.00	10.45	
HAMAR: <i>St. Torfinns kirke,</i>	lörd.: 18.00 sønd.: 11.00		
Torvgt. 113, tlf. 23 751			
HAUGESUND: <i>St. Josefs kirke,</i> Haraldsgt. 21, tlf. 23 195			
HØNEFOSS: <i>St. Theresias kirke,</i> Vesterngt. 5, tlf. 22 381	9.00	11.00	
KRISTIANSAND S.: <i>St. Ansgar kirke,</i> Kirkegt. 3, tlf. 24 225	lörd.: 18.00 sønd.: 9.00	11.00	
LILLEHAMMER: <i>Mariakirken,</i>	lörd.: 18.00 sønd.: 10.00		
Weidemannsgate 3 A, tlf. 52 550			
LILLESTRØM: <i>St. Magnus kirke,</i> Romeriksgt. 1, tlf. 71 28 85	9.00	11.15	
MOSS: <i>St. Mikals kapell,</i> Ryggeveien 24, tlf. 51 038	—		
PORSGRUNN: <i>Vår Frue kirke,</i> Sverresgt. 26, tlf. 50 793	8.30	11.00	
STABEKK: <i>Maria kirke,</i> Nyveien 17, tlf. 53 77 35	8.30 19.00	10.45	
<i>Eikeli kirke, Veståsen 20, tlf. 24 25 69</i>			9.30
STAVANGER: <i>St. Svithuns kirke,</i> Dronningens gt. 8, tlf. 25 534	8.30 9.30	10.45	
TØNSBERG: <i>St. Olavs kirke,</i> Sandefjordsgt. 1, tlf. 11 949		11.00	
TRONDHEIM: <i>St. Olavs kirke</i> Prinsensgt. 2a2 Biskopen og prestegården, tlf. 21 214	8.45 19.00	11.00	—
<i>St. Elisabeth hospital, Ila, tlf. 21 670</i>	6.15	—	
KRISTIANSUND N.: <i>St. Eysteins kirke,</i> Flintegt. 5, tlf. 72 779	8.00	11.00	
LEVANGER: <i>St. Torfinns kirke og</i> <i>St. Eystens sykehjem, Jernbanegt. 29</i>		11.00	
MOLDE: <i>St. Sunniva kirke,</i> Parkveien 23, tlf. 51 467	8.30	11.00	
ÅLESUND: <i>Vår Frue kirke,</i> Norgesund, tlf. 37 558	8.30	11.00	
TROMSØ: <i>Vår Frue kirke, Storgt. 94</i> Biskopen og prestegården, tlf. 3604	19.30	11.00	
<i>St. Elisabethstrene,</i> Mellomveien 47, tlf. 81 783	8.00	—	
BODØ: <i>St. Eystens kirke,</i> Hernesveien 22, tlf. 81 487	8.15	10.30	
HAMMERFEST: <i>St. Mikael kirke,</i> Salsgt. 52, tlf. 11 447 (I, VII—31. VIII St. Elisabeth Institutt, tlf. 11 392)	19.00 8.00	11.00	
HARSTAD: <i>St. Sunniva kirke,</i> Skolegt. 4, tlf. 61 501	8.00	10.30	
NARVIK: <i>Kristi Kongekirken,</i> Håreksgt. 82		18.30	
SELFORS: <i>Vår Frelzers kirke,</i> Skipper Nilsensgt. 21, tlf. 52 072		11.00	

Av pressen

BRITISK PRESSE KOMMENTERER DET KATOLSK-ANGLIKANSKE TEOLOG-DOKUMENT.

Det felles katolsk-anglikanske dokumentet (St. Olav 12. februar) er vel mottatt av britisk presse og kirkelig presse av begge konfesjoner. De fleste spør imidlertid om den grad av enighet som kommer til uttrykk i dokumentet svarer til virkeligheten om forholdet mellom de to kirker.

«Irish Times», Dublin, spør om dokumentets tolkning av pavens primat, som bygger på Vatikan II's tolkning, ikke avviker fra de faktiske forhold i den katolske kirke.

«Church of England Newspaper», som tilskrives den evangeliske fløy av den anglikanske kirke, mener at det består en ikke overvunnet forskjell mellom Erke-

biskopen av Canterburys primat og pavens ufeilbarlighet. «The Universe», den mest utbredte katolske ukeavis, tror, at både Anglikanernes «angst» for pavens ufeilbarlighet, og katolikkens «angst» for en innskrenkning av forståelsen av pavens rolle, stadig er stor. Den katolske ukeavis «Catholic Herald» spør etter de nødvendige skritt videre, og mener at det nå er begge kirkers sak å samarbeide lokalt, be sammen, og forsøke sammen å møte menneskenes nød. Til sist ville felles benyttelse av Gudshusene og nattverdfellesskap komme.

Clifford Longley, kirkelig kommentator i «Times» foreslår at den gjensidige mistro de troende i de to kirker, skal søkes overvunnet, ved at dronningen, overhode for den anglikanske kirke, skulle gjøre en «demonstrativ offentlig gestus» overfor de britiske katolikkene. «Og kunne til gjengjeld ikke den fratrukte erkebiskop av Canterbury, Dr. Michael Ramsey, bli kardinal?» spør Longley. Hvis det bak slike demonstrative gester står overbevisning om at de to kirker er forpliktet til enhet, så ville det ha sin mening».

Nyheter

70 PROSENT AV DE ITALIENSKE KATOLIKKER MENER AT DE KAN VÆRE «GODE SOSIALISTER»

Italia fortsetter, ifølge en meningsmåling, glidningen mot venstre. 70 prosent av de spurte, fra alle landsdeler og sosiale lag, mente at de samtidig kan være gode sosialister og gode katolikker. 20 prosent var av motsatt mening. . . . .

SPANSKE BISKOPER KREVER PÅ NY AMNESTI

Spanske kirkeledere forlangte ved årets begynnelse på nytt amnesti for alle politiske fanger. Nyttårsdag talte Erkebiskopen av Santiago de Compostela, Angel Suquia-Goicoechea ettertrykkelig for et slikt amne-

sti, i en sending i det spanske statsfjernsyn. I sin nyttårspreken ba erkebiskopen av Barcelona, Kardinal Narcisco Jubany regjeringen om et «meget mer omfattende og storsinnet amnesti.»

«ATOMKRAFTMOTSTANDERNE ER SOM DE FØRSTE KRISTNE»

Fremtidforskeren Robert Jungk sammenligner motstanderne av atomkraftverk med de første kristne. Jungk uttaler at disse slett ikke bare er «neisiere», men de lever også mer sparsommelig, har mindre materielle krav og strever etter en menneskeligere måte å bo på, ofte i kollektiver.

Her ser Jungk også paralleller til de første kirstne, som tok avstand fra keiserens Roma med dens dekadense, brutalitet og velstands-dyrkelse. Han vurderer borgernes initiativ mot atomverk optimistisk.

Fem kvinner om...

(Forts. fra side 7)

kombinasjon av begge? Det eneste lyspunktet jeg kan øyne ved dette, er antakelsen av den debatt som har gått forut for det pavelige skriv. Og det bastante svar på problemet tyder vel egentlig på at presset fra den and-

re kanten har vært sterkt og har gått i motsatt retning.

Det kan imidlertid tenkes at forholdet til den ortodokse kirke har vært det mest tungtveiende argument mot kvinnelige prester. I så fall burde ikke denne saklige problematikken komme i skyggen av en argumentasjon som sett med norske kvinneyne fortoner seg som temmelig foreldet.

Den nordiske valfart til Lourdes

2. til 9. september 1977

8 dagers flyreise med full pensjon Kastrup/Lourdes, tur-retur. Pris på hotel ..... dkr. 1 900,—
Særpris for syge og handicappede på «Accueil Notre-Dame» ..... dkr. 1 300,—
Læger, sygeplejersker, samaritler medfølger.

Valfartspræst: Pater Niels KLÆR, S.J.

Program og tilmeldelser:

VALFARTSKOMITEEN, Barsehøj 25, DK-2900 HELLERUP

Vi har fått inn en praktfull bok fra Libreria Editrice Vaticana — med engelsk tekst og utsøkte farveillustrasjoner: The Vatican and Christian Rome, 509 sider, 337 farvefotos, kr. 350,—.

Og en fin bok fra Finnland, svensk tekst: Nya Valamo, Foto Pertti Hietanen, Text Tito Colliander, kr. 49,—.

Tyske bøker:

Fra serien Theologische Meditationen, à kr. 21,10:

Auer: Utopie Technologie Lebensqualität.

Jüngel: Gott — für den ganzen Menschen.

Moltmann: Wer ist «der Mensch».

Haag: Am Morgen der Zeit.

Rahner: Glaube als Mut.

Andre tyske bøker:

Rahner/Vorgrimler: Kleines Theologisches Wörterbuch, kr. 43,—.

Stoeckle: Wörterbuch Christlicher Etik, kr. 28,—.

Rahner: Herausforderung des Christen, kr. 16,50.

Rahner i engelsk oversettelse à kr. 18,60.

The Religious Life today.

Watch and pray with me.

Encounters with Silence.

Plater fra Supraphon à kr. 29,50:

Mozart: The «Haydn» Quartets — 3 LP1, kr. 88,50.

» Arias For Soprano & Orchestra, Solist Jana Jonášová.

» Quartets for Flute and Strings.

Old English Vocal Music (11th—17th Centuries).

Carl Orff — Carmina Burana.

Historical Organs in Czechoslovakia.

Zsigmond Szathmáry spiller orgel: Ligeti, Szathmáry, Bartok, Cage.

ST. OLAV BOKHANDEL A/S

Akersveien 5, Oslo 1. Tlf. 20 72 48

Åpent kl. 9-16, lørdager kl. 9-13

På Veståsen Barnehage i Bærum er stilling ledig som praktikant i skoleåret 1977—1978. Lønn etter regulativ. Skriftlig henvendelse:

St. Karl Borromeussøstrene

Veståsen 18, 1347 Hosle

SANKT GUDMUNDS LEGAT

Søknad om støtte fra Sankt Gudmunds legat til utdannelse av katolske barn og unge, kan sendes Dominikanernes prior, Boks 5036, Oslo 3, innen 1. mai. Samlet sum til utdeling i 1977, ca. kr. 5 000,—.

FYRINGSOLJE

brukes av

St. Dominikus kirke	}	Oslo
Lunden kloster		
St. Elisabethsøstrenes Pleiehjem		
St. Katarinahjemmet		
St. Olavs kirke		
Bispegården	}	Arendal
St. Joseph's Institutt		
Vor Frue Hosp. Nerveavd.	}	Bergen
St. Franciskus Kirke		
St. Franciskus Hosp.		
St. Pauls Kirke	}	Hønefoss
Vår Frue Kirke		
Marias Minde	}	Lillestrøm
St. Franciskusøstrenes Moderhus		
Øyenklinikken	}	Tromsø
St. Josephs Hosp., Drammen		
St. Torfinns Klinik, Hamar	}	Trondheim
St. Elisabeth Inst.		
St. Mikals Kirke	}	Tønsberg
St. Mikals prestegård		
St. Theresia Hosp.	}	Tønsberg
St. Franciskus Hosp.		
St. Magnus Kirke	}	Tønsberg
St. Magnus presteg.		
St. Elisabeths Hosp.	}	Tønsberg
Vår Frue Kirke		
Bispegården	}	Tønsberg
St. Olavs Kirke, Bispegården		
St. Olavs Kirke	}	Tønsberg
St. Olavs Prestegård		
St. Olavs Klinik	}	Tønsberg

Ved bestilling av olje:

Oslo 19 12 00 - Service 19 12 20

REDAKSJONEN

treffes mandag—fredag
tlf. 20 72 26
eller 55 07 71 (9—13, 16—19)

DRAMMEN**GUSTAV THIELEMANN****Pølse- og hermetikfabrikk**

Tlf. 83 41 84 - DRAMMEN

Sommerleirer 1977

Påmeldingsfrist 16. mai**1) Juniorleir I**

Sted: Mariaholm.
Tid: 3.—10. juli.
Alder: 10—11 år.
Pris: kr. 325,—.
Ledere: p. Ronald Hölscher (leirprest), Torfinn Fongen (leirsjef), Irene Czerwinski (praktisk leder), Simonetta Sænger, Stine Fosse, Hanne Bruce, Sverre Engen, Helene v. Eeden, Dag Balavoine, René Molenaar.

2) Juniorleir II

Sted: Mariaholm.
Tid: 3.—10. august.
Alder: 12—13 år.
Pris: kr. 325,—.
Ledere: p. Henk Heimeriks (leirprest), Thomas Fraenkel (leirsjef), Tone I. Nilsen, Paul Maubach, Siri Müller, Anders Fongen m. fl.

3) Tenleir I

Sted: Stella Maris/Mandal.
Tid: 5.—14. august.
Alder: 14—15 år.
Pris: kr. 350,—.
Ledere: Knut Ruyter (leirsjef), Silius Hammer, Edel Kjersmeier, Merita Molenaar, m. fl.

4) Tenleir II

Sted: Mariaholm.
Tid: 24. juni—3. juli.
Alder: 16—18 år.
Pris: kr. 390,—.
Ledere: Rudi Kessels (leirprest), Gunnar Markussen (leirsjef), Ole Jacob Greve (praktisk leder), Sr. Mirjam, Katrine Lundgren.

5) Nordisk leir

Sted: Mariaholm.
Tid: 24. juli—2. august.
Alder: over 18 år.
Pris: kr. 390,—.
Ledere: Rory Mulligan (leirprest), Lars Fongen (leirsjef), Sr. Marit, Sr. Regina, Karin Adolfsson, Elisabeth Sandberg.

Påmeldingsfrist for samtlige leirer: 16. mai. Samtidig med påmeldingen sendes påmeldingsavgift kr. 30,— til vår postgirokonto 2 01 34 15.

GUSTAV BØHM & SØN A/S**Bakeri og Konditori**

Drammen

FREDRIKSTAD**EDVARDSEN & NØRHEIM A/S****Autorisert installatør****Radio og Elektrisk utstyr**

Tlf. 11 220 - Fredrikstad

PORSGRUNN**PEDER A. NIKOLAYSEN****Byggmester**

Bergsbygda p. E. 3920

TELEFON 11 690

BJØRN H. MOLAND**Kolonial**

Storgaten 157

TELEFON 51 521

OSCAR G. ANDERSEN**Begravelsesbyrå A.S.**

Begravelser og Kremasjoner ordnes
VESTREGATEN 16 - TELEFON 50 582

Kirken og frigjøringen...

(Forts. fra side 10)

Rhodesia i morgen vil bli: *Frigjøring*
— til hva?

KIRKEN I UGANDA

Den katolske misjon i Uganda begynte med hvitefedrene. I 1886 hadde de 200 døpte og 800 katekumener. Da

THRONSEN & CO.
BOKTRYKKERI

Bernh. Getzgt. 3 b, Oslo
Telefon 20 40 02 - 20 70 02

T. S. JACOBSEN
BEGRAVNINGSESBYRA

Ullvålavei 1 - Oslo

Privat 55 77 87 - 69 43 72
Tif. 20 79 06 - 20 79 05

Spesialforretningen i
RUSTFRIE STÅLARTIKLER
KNUT JUUL CHRISTIANSEN
Stortings pl. 7 — Oslo 1

Telefon
(02) 33 36 24   Telegr.adr.:
33 55 25   Rustfriknut

Allslags snekkerarbeid utføres
REIDAR MYRVOLD & SØN

Glads vei 23, Grefsen
Tif. 21 18 32

MALERMESTER

utfører allslags maler- og tapetarbeider

Georg og Otto Foerster

Tif. 21 69 06

SUNDE & LIE
RØRLEGGEBEDRIFT A/S

Ulvenveien 89 - Oslo 5 - Tlf. (02) 33 72 70/67 77 84

brøt det ut forfølgelser, kongen prøvde å utrydde den unge kirke. I 1964 ble 22 av martyrene fra denne forfølgelsen kanonisert.

Kirken ble forfulgt flere ganger, inntil Uganda ble britisk protektorat i 1894. Landet ble snart perlen i afrikansk misjon. I 1939 ble Afrikas første svarte biskop, Msgr *Kiwanuka*, utnevnt. Misjonsarbeidet, drevet av hvitefedrene, Mill Hill-misjonærer, Veronamisjonærer og andre bar stor frukt. I 1973 utgjorde den katolske kirke 3.5 millioner av befolkningen på rundt 10 millioner. Det er så mange kall til presteutdannelsen at folk må

sendes utenlands eller avvises. I 1976 fikk Uganda en kardinal, erkebiskop *Nsuguba* av Kampala. Kirken drev inntil august -76 en dagsavis, Munno, ved siden av Moto i Rhodesia den eneste katolske dagsavis i hele Afrika. Også anglikanere og protestanter fins det mange av i landet. Den anglikanske kirke teller rundt 3 millioner.

HUSK å fornye
abonnementet

Nyheter

Biskopene står på de sortes side.

Durban, 11. februar (KNA).

Den katolske kirke i Sør-Afrika støtter entydig folkets sorte flertall og anser derfor en konflikt med regjeringen Vorster for uunngåelig. Dette erklærte erkebiskopen av Durban, Denis Hurley, etter et møte i den syd-afrikanske bispekonferanse i Pretoria. «Evangeliets og menneskelighetens verdier, som vi bekjenner oss til, forplikter oss til å støtte de sortes befrielse og motsette oss den hvite regjering.» Bispekonferansen har besluttet, at alle katolske institusjoner skal være åpne for de sorte, også hospitaller, barnehjem, etc.

Biskop Hurley uttalte, at Syd-Afrika står mellom et uunngåelig valg mellom «radikal evolusjon» og en «umiddelbart truende revolusjon». Hurley føyet til, at han personlig var «uten håp» om at de hvite i Syd-Afrika vil endre holdning.

Küng foreslår konsil.

München, 10. februar (KNA).

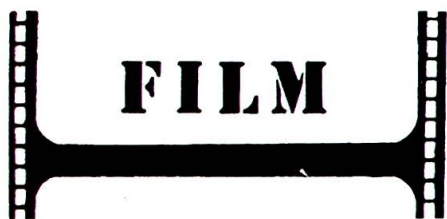
I et intervju går Hans Küng på ny inn for at det sammenkalles et nytt konsil. Spørsmålene om familieplanlegging, de gjengiftes adgang til sakramentene, det obligatoriske sølibat, bispevalg i hvert bispedømme, interkommunion og om felles katolsk/protestantiske kirkebygg bør løses på et nytt konsil, mener han. «Hvis man er av den mening at den katolske kirke overhode ikke gjør feil,» sa Küng, «kan vi heller ikke rette på dem.» Han kan imidlertid ikke tenke seg, at teologer og biskoper som kjenner Skrift og Tradisjon, ikke kan se «at alt er ikke så fastlagt som det virker.»

Skuffelse over erklæringen om kvinnelige prester.

Düsseldorf, 7. februar (KNA).

Styret for Tysk Katolsk Kvinneforbund har i et brev til formannen for den tyske bispekonferanse, Kardinal Joseph Höfner, gitt uttrykk for skuffelse over Vatikanets brev om ordinasjon av kvinner. Kvinneforbundet oppfordrer bispekonferansen til å fortsette diskusjonen om kvinnelige prester. Erklæringen viser vanskeligheten med å finne et stringent teologisk bevis for Vatikanets foretrukne oppfatning. Av pastorale grunner må man ikke avbryte en utvikling som må modnes, med en definitiv beslutning, heter det i brevet.

Barn adgang

Etter anmodning fra Oslo Bispedømme har kinoene satt opp «Korset og springkniven» og «Skjulestedet» som påskefilmer i hovedstaden, ved siden av, selvfølgelig, en rekke premierer. Det at kirkelig hold får anledning til å peke ut noen spesielle filmer som kan ha appell i påsketiden er et utmerket tiltak, både fra kinoenes side, og fordi det viser en kirkelig holdning til film som er gledelig. Den siste av disse to filmene tilhørte forøvrig julegrøden ifjor, og ble utførlig omtalt her i bladet.

Skulle anmelderen ha valgt ut påskefilmer, er han usikker på hvilke han ville tegnet seg for, men han tror han ville satset på det som tidligere ble kalt «familiefilmer», og som det er blitt færre av etterhvert. «Sound of Music» er riktignok kommet tilbake, «Reisen til Julestjernen» går stadig, og filmen om samegutten «Ante» holder seg, men gode, underholdende og spennende barnefilmer som samtidig ikke er en fornærmelse mot voksne — nei, det er langt mellom dem. Hyggelig derfor å presentere noe helt ukomplisert og lettvektig som Walt Disneys «Hjelp, min dinosaur er stjålet».

Disneys ikke-tegnede filmer har et preg av teknisk oppfinnsomhet, og en skuespillerstab som må overraske. De er laget for barn i alle aldre, utelukkende beregnet på uskyldig under-

holdning, og det forlanges av dem at det overspilles sterkt: heltene skal være HELTER, skurkene SKURKER, komikerne KOMISKE, og allikevel har produsenten fått seriøse og fine scenekunstnere som Helen Hayes og Peter Ustinov til å delta, endog i hovedroller. Han som kinesisk skurk med tykk aksent og overdreven sminke, hun som erkeengelsk barnepike. For tilskuere i voksenalder, med selv bare et fjernt kjennskap til engelske institusjoner som tedrikking, skoleuniform og barnepike, er det en fin tone av ironi å glede seg over her. For yngre barn er det fornøyelige slagsmål, hvor høydepunktet av vold er at skurkene blir slått i hodet med håndvesker av sinte «nannies», og

for de helt små er det en fornøyelig tur byen rundt med en stjålet dinosaur på slep av en lastebil, som kjøres nokså vågalt av tre barnepike.

Ikke det minste av teologi å bli inspirert til her — men en blomst til Oslo kinematografer for å tilgodese barn, for en gangs skyld.

Og en blomst til, siden anmelderen først er i det gavmilde hjørnet: «Taxisjåføren» var en julefilm, og nokså for sent å omtale nå, men det er en uvanlig film, som gjør meget sterkt inntrykk. Ingen klar handlingstråd, men et rått utsnitt av livet i en storby. Kvelende, stressende, knapt til å puste i er den tilværelsen sjåføren frister.

Per Bang.

Orden til søster Elisabeth

Søster Elisabeth Chauvin O.P., Oslo, er blitt tildelt den franske stats «Ordre de Mérite». Søster Elisabeth har i mange år undervist voksne i fransk på Katarinahjemmet.

Pater Henk Heimeriks OFM, Stavanger, fylte 40 år 26. februar

Lyrikeren Rolf Jacobsen fyller 70 år den 8. mars. Rolf Jacobsen tilhører Hamar katolske menighet.

ST. OLAV

KATOLSK TIDSSKRIFT FOR RELIGION OG KULTUR

Redaksjon: f. Arne Fjeld (ansv.) og Marianne Gunnarsjaa

Faste medarbeidere: f. Kjell Arild Pollestad, Per Bang

Redaksjonens adresse: Akersveien 5, Oslo 1, telefon 20 72 26

Ekspedisjon og forlag: Akersveien 5, Oslo 1

Kontortid 9—16. Lørdag 9—14. Telefon 20 72 48

Abonnement (direkte ell. gjennom postkontorene). Kr. 70 pr. år.

Kr. 35 ½ år. Utlandet (ikke Skandinavia) kr. 80.

Annonser: 10 dager før utg.dagen. 24 nr. årlig. - Postgiro: 20 46 480